

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XIII. Super eo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Clarus q. 24. n. 23. talis est Religiosus, Clericus coram seculari iudice, item mulier, criminofus, propinquus, affinis, domesticus.

CAPITVLVM XIII.

Super eo.

PARAPHRASIS.

Si testi obijciatur, quòd sit criminofus & de crimine conuincatur in causâ tam ciuili, quàm criminali, repelli debet, tametsi antea de crimine conuictus, confessus aut damnatus non fuerit.

SUMMARIVM.

1. Criminofus à testimonio ferendo repellendus est.
2. Emendatus, si crimen juris infamiam annexam non habet, admitti debet in causa ciuili.
3. Citatus ad videndum testes, conscius eorum criminum, & tamen nihil opponens, consentire in eos censetur.
4. Repelli tamen tales nihilominus debent à iudice ex officio.
5. In causis summarijs talium testimonium repulsiō partibus non conceditur.
6. Testis criminofus admittitur ad ostendam innocentiam Rei.
7. Predicta locum habent in foro Canonico, in foro Ciuili non prohibetur esse testis criminofus, nisi de crimine damnatus sit, vel ipsâ lege lata infamiam contraxerit.

I NOT. Vnic. Criminofus seu is, cui graue crimen obijcitur, atq; de eo ostenditur, à testimonio ferendo repellendus est. ita habetur in *c. Testimonium 54. hoc tit.* & in *c. Constitutus 9.* vbi inter alios numerantur homicidæ, malefici, fures, sacrilegi, raptores, adulteri, incesti, & dicitur tales ad accusationem, vel testimonium admittendos non esse.

2 Limitatur 1. Si emendatus sit, & crimen juris infamiam annexam non habeat, admitti debet in causâ ciuili. *cit. c. Testimonium.* Porro emendatio cum sit mutatio vi-

ta, non præsumitur, sed probari debet, si videlicet ostendatur non exiguo sed triennali saltem tempore laudabilem vitam actam esse, vti docet *Farinacius q. 36. n. 140.*

Limit. 2. Si citatus ad videndum testes, sciens eorum crimina, nihil opponat, in personas testimonium consentire censetur, vti constat ex *l. Si quis testibus 17. C. de testibus.* vbi generatim traditur de teste, qui repelli potest, si in productione non repellatur, postea repelli non posse, sed de hac re dicitur in *c. Presentium 31. hoc tit.* Addit *Felinus cit. c. Testimonium n. 3. Mascardus concl. 464. n. 32. Farinacius q. 56. n. 141. & q. 62. n. 176.* si pars non opponat contra testem criminofum, quòd iudex ex officio eum repellere debeat, idemque sentiendum, si aliquis testis esse prohibeatur propter statum, aut conditionem personæ, aut sexum, quia est minor, mulier, religiosus, sed alia ratio est, si testis solum repellatur in fauorem aduersarij, vt quia est domesticus aut affinis eius, qui producit, vti distinguit *Farinacius q. 62. n. 191.* tametsi verò testes criminofus, domesticus, affines &c. non repulsi, sed admissi sint ad testimonium, non tamen integræ fidei, & omni exceptione maiores censi debent.

Limit. 3. Quòd in causis summarijs, in quibus leuis aliqua, non plena, nec exactè semiplena probatio requiritur, talis testimonium repulsiō partibus non conceditur, vti ex communi docet *Farinacius n. 196. Menochius in arbitrarijs. q. 32. n. 11.*

Limit. 4. Quòd testis criminofus in criminalibus admittatur ad ostendam innocentiam rei, vti docet *Mascardus concl. 1366. n. 16. Farinacius q. 56. n. 137.* nam tales inhabiles testes, qui absolute non repelluntur, sed solum propter defectum fidei repelli possunt, admissi verò indicium aliquod faciunt, ij ad innocentiam ostendam absolute admittendi sunt & repelli non possunt, quamuis non integræ fidei esse censeantur, quâ de re *Clarus q. 24. n. 20.*

Limit. 5. Quæ dicta sunt, locum tantum habent in foro Canonico, at verò in Cæsa-

reo foro criminofus non repellitur à ferendo testimonio, nisi de crimine damnatus fit, vel nisi ipsa lege lata infamiam contraxerit, quia talis ob periculum facillè subornari poterit, ita habetur in *l. 3. §. l. Iulia. ff. de testibus.* & videri potest *Farinacius q. 56. n. 130.* vbi addit, quòd Sodomita etiam in ciuili foro repellendus fit, cùm infamiam juris contraxiffè cenfeatur.

Verumtamen tales omnes infames ad testimonium admittuntur propter necessitatem, si alij testes haberi non possint, vt ex communi idem *Farinacius cit. q. 56. n. 50.* ita tamen vt non integræ fidei cenfeantur, teste eodem *q. 62. n. 50.*

CAPITULUM XIV.

De cætero.

PARAPHRASIS.

Secundùm sacros Canones laicus aduersùs Clericum in causâ criminali non admittitur ad ferendum testimonium, si tamen suam vel suorum injuriam prosequatur, tunc ad accusandum admittitur, sed non ad testificandum.

SUMMARIUM.

1. Laicus in causâ criminali non admittitur testis contra Clericum.
2. Nisi in criminibus exceptis, notoriis, & scandalosis, vel si Clericus infamatus sit, aut in subsidium; vel si de crimine agatur ciuilitè, aut per modum denuntiationis seu inquisitionis ad priuationem beneficij.
3. Talis tamen admissus, non erit testis integer; si sit cum eo contestis Clericus bonæ famæ, uterque efficiant probationem plenam.

NOT. Vnic. Laicus in causâ criminali ordinariè non admittitur in testimonium aduersùs Clericum. Ratio dari debet, partim quia laici frequenter sunt infesti Clericis. *c. Laicos s. causa 2. q. 7.* partim quia indecens est, vt statu inferior, testimonium

in causâ criminali ferat contra superiorem statu. *Argum. cit. l. Laicos. & Argum. c. Clericus. eadem. q. 7.* vbi dicitur, quòd minores non debent accusare, vel testimonium ferre contra maiores.

Ampliatur doctrina 1. vt quod de Clericis hîc dicitur, etiam in Religiosis locum habeat, cùm materia fauorabilis sit. 2. tametsi aliquis propriam, aut sibi valde coniunctorum iniuriam prosequatur criminaliter, testes laicos adhibere non potest, vt in textu dicitur, loquimur autem de causâ criminali, at verò in ciuili laicus aduersùs Clericum coram iudice Ecclesiastico testis produci potest, cùm id nullibi prohibitum sit.

Deinde dictum est, laicum in causâ criminali ordinariè non admitti, excipiuntur verò crimina excepta, notoria, & scandalosa, vel si Clericus infamatus sit, item in subsidium, si testes Clerici haberi non possint, quia crimen à Clerico inter laicos commissum est, aut si de crimine agatur ciuilitè v. g. ad restitutionem iniuste ablatorum, vt videre est apud *Abbatem hîc n. 3. Crottum q. 60. Bernardum Diaz in practicâ canonicâ cap. 131. n. 2. Farinacium q. 61. n. 13.* denique si agatur de crimine per modum denuntiationis aut inquisitionis ad depositionem seu priuationem beneficii, quòd laici testes esse possint, colligitur ex *c. Ex parte 2. hoc tit.* vbi id monet *Abbas n. 2. Felinus n. 5. & q. 9.* siquidem testes laici, qui à milite in casu eius capituli adducti erant, idè tantùm repellebantur, quòd essent infames ac perjuri, licet contrarium, sentiat *Farinacius q. 61. n. 114.*

Porro si laicus in causâ criminali contra Clericum bonæ famæ admittatur, non erit testis integer & omni exceptione maior, nisi cum eo concurrat testis Clericus bonæ famæ, tunc supplebitur defectus laici alio defectu non laborantis, vt amborum testimonia efficiant probationem plenam, vt

Crottus n. 68. notauit.

¶ (o) ¶